



## **LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA**

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 845, el. p. [kanc@eimin.lt](mailto:kanc@eimin.lt), <http://eimin.lrv.lt>.  
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

### **DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. GRUODŽIO 12 D. NUTARIMO NR. 1510 „DĖL KONKURENCIJOS POLITIKOS NUOSTATŲ TAIKymo GAIRIŲ PATVIRTINIMO“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS“ PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1510 „Dėl Konkurencijos politikos nuostatų taikymo gairių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projekto tikslas – atsisakyti perteklinio teisės akto, kuris iš esmės atkartoja aukštesnės galios įstatymines nuostatas ir nesukuria pridėtinės vertės. Galiojančiu Nutarimu patvirtintos Konkurencijos politikos nuostatų taikymo gairės (toliau – Gairės) reguliuoja santykius, patenkančius į įstatymų veikimo sritį, pakartoja įstatyminio lygmens teisės aktų nuostatas. Todėl pažeidžiami teisėkūros sistemiškumo, efektyvumo, tikslingumo principai. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal kompetenciją turi teisę reguliuoti teisinius santykius tik ta apimtimi, kuria teisiniai santykiai nėra sureguliuoti arba reguliuotini įstatymais, o dalis Gairių nuostatų atkartoja konkurencijos srities teisės aktų nuostatas. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimuose ne kartą konstatuota, kad „poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis“ (žr. Konstitucinio Teismo 1994 m. sausio 19 d., 2002 m. rugpjūčio 21 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimus ir kt.).

Suprantama, kad sąžininga ir laisva konkurencija rinkose – visuotinė vertybė, garantuojanti konstitucinę ūkinės veiklos laisvę ir iniciatyvą, sudaranti vartotojų gerovės ir ekonomikos augimo sąlygas. Tačiau visa tai yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, kurio tikslas – saugoti sąžiningos konkurencijos laisvę Lietuvoje ir kartu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo. Paminėtinas ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 119 straipsnis, kuriame nustatyta, kad Europos Sąjungos ekonominė politika „yra vykdoma vadovaujantis atviros rinkos ekonomikos esant laisvai konkurencijai principu“. Tačiau ši nuostata taip pat atkartota siūlomose pripažinti netekusiomis galios Gairėse. Paminėtina, kad sąžiningos konkurencijos principas nuosekliai įtvirtintas nacionalinių ir Europos Sąjungos teisės aktų hierarchijoje, kuriais siekiama apsaugoti konkurencijos laisvę ir sudaryti sąlygas konkuruoti, siekiant užtikrinti veiksmingą, sąžiningą ūkio subjektų konkurenciją, kuri vartotojams teiktų didžiausią galimą naudą, taip pat siekiama gerinti verslo sąlygas ir skatinti ekonomikos augimą. Taip pat primintina, kad Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo konkurencijos sritis yra priskirta išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai. Todėl Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo įtvirtintų konkurencijos taisyklių vykdymą užtikrina Europos Komisija kartu su nacionalinėmis konkurencijos institucijomis.

Konkurencijos įstatymas reglamentuoja konkurenciją ribojančią ar galinčią riboti viešojo administravimo subjektų bei ūkio subjektų veiklą ir nesąžiningos konkurencijos veiksmus, nustato šių subjektų teises, pareigas ir atsakomybę, konkurencijos ribojimo priežiūros Lietuvos Respublikoje teisinius pagrindus bei padarytos žalos, atsiradusios dėl konkurencijos teisės pažeidimų, atlyginimo ypatumus. Konkurencijos įstatyme, kaip ir siūlomose pripažinti netekusiomis galios Gairėse, yra aiškiai nustatyta, kad viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę ir jiems draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai to neįmanoma išvengti vykdant įstatymų reikalavimus.

Taip pat Konkurencijos įstatyme yra apibrėžtos pagrindinės konkurencijos politiką įgyvendinančios institucijos – Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos teisės, pareigos, statusas ir kt. Konkurencijos įstatyme yra aptartas draudimas imtis veiksmų, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nesvarbu, kokio pobūdžio ūkine veikla yra užsiimama, išskyrus įstatymuose nustatytas išimtis. Teisės aktų projektų rengėjų atžvilgiu taip pat yra nustatytas įpareigojimas atlikti teisės aktų projektų poveikio konkurencijai vertinimą.

Konkurencijos įstatymu privalo vadovautis ministerijos, įstaigos prie ministerijų, kitos ministerijoms pavaldžios valstybės institucijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigos ir kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingos valstybės institucijos, savivaldybės ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei nepavaldžios valstybės institucijos ir visi ūkio subjektai.

Sistemiškas konkurencijos politikos nuostatų taikymas viešojoje politikoje užtikrinamas Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatų, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatų, Europos Sąjungos reglamentų ir komunikatų nuostatų taikymu, tiek Konkurencijos įstatymo ir sektorinių įstatymų nuostatų taikymu (Šilumos ūkio įstatymu, Energetikos įstatymu ir kitais), tiek Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos, kaip konkurencijos politikos formuotojos, nuostatų taikymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Konkurencijos tarybos nutarimais.

Paminėtina, kad Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2010 m. gruodžio 30 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VA-P-20-10-26 „Konkurencijos laisvės apsauga“ pateiktos rekomendacijos ir jų įgyvendinimas prarado aktualumą, nes šiuo metu šalyje yra paskirta institucija, kuri formuoja konkurencijos politiką – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, o pagrindinė konkurencijos politiką įgyvendinanti institucija yra Konkurencijos taryba, kuri vykdo Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo priežiūrą. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, kaip konkurencijos politikos formuotoja, aktyviai bendradarbiauja su Konkurencijos taryba, tačiau, vykdydama savo funkcijas, Konkurencijos taryba yra savarankiška ir nepriklausoma. Atitinkamai Konkurencijos taryba atlieka tyrimus dėl Konkurencijos įstatymo pažeidimų, skiria pakankamo atgrasomojo poveikio sankcijas už pažeidimus (patikslinti baudų dydžiai atlikus Konkurencijos įstatymo pakeitimus, perkeliančius 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1, kuria siekiama įgalinti valstybių narių konkurencijos institucijas, kad jos būtų veiksmingesnės vykdymo užtikrintojos, ir kuria užtikrinamas tinkamas vidaus rinkos veikimas). Valstybės institucijoms, savivaldybėms ir kitiems viešojo administravimo subjektams taip pat yra numatyta atsakomybė už Konkurencijos įstatymo pažeidimus.

Siūlomų pripažinti netekusiomis Gairių 13 punkte nurodytų tikslų bei 14 punkte įvardytų konkurencijos politikos problemų sprendimo būdus atliepia šiame rašte įvardintų ES teisės aktų, Konkurencijos įstatymo ir sektorinių įstatymų nuostatos, teisės aktų projektų rengėjų prievolė atlikti teisės akto projekto poveikio konkurencijai vertinimą, kai teisės akto projektu nustatomas, keičiamas ar panaikinamas reguliavimas gali eile aspektų paveikti konkurenciją (žr. Konkurencijos įstatymo 4-1 straipsnio 1 dalį).

Atitinkamai iki šiol galiojęs Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1510 „Dėl Konkurencijos politikos nuostatų taikymo gairių patvirtinimo“ nėra

įtvirtinęs nieko papildomo, kas ir taip yra apibrėžta tiek Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, Konkurencijos įstatyme ir ES konkurencijos teisės aktuose, todėl siūloma šį teisės aktą pripažinti netekusiu galios.

Nutarimo projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektas neprieštarauja šiuo metu galiojantiems teisės aktams. Nutarimo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Nutarimo projekte nėra naujų sąvokų, kurios turi būti įvertintos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektu nėra iš esmės keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, numatomo teisinio reguliavimo poveikis nėra neatliktas.

Nutarimo projektas buvo teiktas derinti ir paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS) nuo 2023 m. gruodžio 21 d. iki 2024 m. sausio 10 d., tačiau Nutarimo projekto įvertinimų ir institucijų bei suinteresuotų subjektų išvadų laukta ilgiau nei 12 darbo dienų iki 2024 m. sausio 17 d. Nutarimo projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Konkurencijos tarybai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai, Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

Derinimo su institucijomis metu Nutarimo projektas be pastabų suderintas su: Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Kultūros ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Žemės ūkio ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Valstybine energetikos reguliavimo taryba, Vyriausiaja tarnybinės etikos komisija. Iš Ryšių reguliavimo tarnybos pastabų negauta.

Gautos Konkurencijos tarybos, Specialiųjų tyrimų tarnybos ir Teisingumo ministerijos pastabos ir pasiūlymai įvertinti, į juos iš esmės atsižvelgta (pridedama derinimo pažyma). Atitinkamai papildomai Nutarimo projektas pateiktas suderinti ir su Lietuvos Respublikos valstybės kontrole (pasiūlė Specialiųjų tyrimų tarnyba), kuri savo atsakyme nurodė, kad pateikto derinti nutarimo projekto nebevertins ir nuomonės dėl jo pagal savo kompetenciją nebeteiks.

Nutarimo projektą parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Geresnio reglamentavimo ir verslo priežiūros politikos grupė (vadovė Irmėna Valytė, tel. 8 605 53 936, el. p. [irmina.valyte@eimin.lt](mailto:irmina.valyte@eimin.lt); patarėja Daiva Gričiūtė, tel.: 8 661 65492, el. p. [daiva.griciute@eimin.lt](mailto:daiva.griciute@eimin.lt)).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1510 „Dėl Konkurencijos politikos nuostatų taikymo gairių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1510 „Dėl Konkurencijos politikos nuostatų taikymo gairių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“ projekto derinimo pažyma, 3 lapai.

Ministrė

Aušrinė Armonaitė

Daiva Griciūtė, tel.: 8 661 65492, el. p. [daiva.griciute@eimin.lt](mailto:daiva.griciute@eimin.lt)